

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 2. Cassianus à Semipelagianismo infeliciter à nonnullis vindicatus.
Massilienses Semipelagiani à quibusdam injustè excusati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

in Epistolâ Synodicâ ad Imperatores, quæ recitata est act. 4. Synodi VI. sex Sancti Augustini sententias ex libro 5. Operis Imperfecti. contra Julianum laudatis ait: *Veritatis prudentissimus prædicator beatus Augustinus in quinto volumine disputationis adversus Julianum Pelagianismam quid sit voluntas, his definit verbis: Motus animi quid est nisi motus nature &c.* Hoc testimonium legitur lib. 5. cap. 40. alterum ibidem adductum cap. 53. Tertium cap. 42. Quartum cap. 56. Quintum cap. 60. Sextum denique cap. 56. Rursus act. 8. repetitum fuit testimonium Augustini ex eodem lib. 5. à Theophane Abbate. Cùm in eâ Synodo VI. act. 10. testimonia Patrum ab Agathone in Synodicâ adducta ad fidem codicum, qui in Constantinopolitanâ Patriarchali Bibliothecâ servabantur, examinarentur, hæc ibidem recitantur: *Item relectum est ex eodem codice testimonium Sancti Augustini Episcopi Hipponensis ex libro 5. contra Julianum Pelagianismam continens ita: Motus animi quid est, nisi motus nature &c. Quod testimonium similiter collatum est ad librum latinis literis scriptum interpretante Constantino Deo amabili Presbytero, & defensore sanctissime hujus magnæ Ecclesiæ, & latino Grammatico; & constitit. Itaque non modò Latina, verùm etiam Græca Ecclesiâ laudatos operis imperfecti libros contra Julianum Augustino tanquam legitimo eorundem auctori adscripsit, atque in suis bibliothecis servavit, quò eisdem instructa hæreticorum omnium conatibus obviam iret. Monet autem doctissimus Suaresius, eisdem Sancti Doctoris libros laudatos fuisse in Synodo Lateranensi à Sancto Martino Papâ anno 649. celebratâ, cui quinque suprâ centum Episcopi interfuerunt. Etenim Maximus Metropolitâ Aquilejensis collat. 5. dixit: *Sed & Sanctus Augustinus in quinto libro contra Julianum Pelagianismam similiter ait: Nunquid, Juliane, quando Angelus, aut homo aliquid vult, non natura eorum aliquid vult? &c.* Et statim alterum ex eodem volumine testimonium producit. Hæc eò libentius recensui, ut palam fieret, eisdem Sancti Patris libros in nostrâ hujus Venetæ provincie bibliothecis antiquitus extitisse, quando eisdem noster Metropolitâ laudavit.*

His tamen omnium antiquissimum, ac luculentissimum testem addam Marium Mercatorem Sancti Augustini & viventis amicum, ac demortui adversus Julianum strenuissimum defensorem, de quo plura diximus lib. 1. Hist. Pelag. cap. 9. & lib. 2. cap. 6. Extat in Vaticanâ Bibliothecâ ut ibidem notavimus, Commentorium ejusdem MS. Num. 234. inter codices Palatinos, quo plura à Juliano Pelagiano in octo libris contra Augustinum asserta confutat. Ibi verò fragmenta ex hæretici volumina exscripta eadem omnino sunt cum iis, quæ in libris operis imperfecti leguntur. Pag. 4. memorati codicis adducit ex lib. 1. cap. 112. hæc Juliani verba: *Sed currunt ad eum, qui clamat &c.* In editis illa leguntur cap. CXI. Ibidem ex lib. 2. cap. 17. hæc verba recitat: *Verùm imbecillum avaro opinionis patrocinium &c.* Habentur autem illa ipsa in eodem libro cap. 16. Pag. 5. ibidem ex eodem capite hæc Juliani dicta memorat: *Ostensum est ergo nihil posse per scripturas sanctas probari &c.* Quæ pariter in editis voluminibus recitantur. Rursus ex eodem lib. 2. cap. 58. hæc producit: *Aut si forte, quoniam aliter dogma tuum stare non potest &c.* Quæ cum editis eodem prorsus loco concinunt. Alias etiam ejusdem hæretici sententias recenset, quæ in imperfecto Sancti Augustini opere eisdem verbis leguntur. Methodum verò illorum librorum ex Hæ-

retici argumentis, & statim appositis Augustini responsionibus constari, idem testatur scribens: *Sanctus autem sæpè dictus Augustinus & suis libris quatuor illius priores evertit: octo quoque posteriores singulis responsionibus suis ad singula capitula sublectis.* Ut planè constet laudatum volumen non esse supposititium, sed magni Hipponensis Doctoris manu conscriptum. Quare cùm Romani Pontifices, cùm Occumenicæ Synodi, cùm antiquiores etiam Scriptores sex memoratos contra Julianum libros veluti germanatâ Augustini prolem agnoverint, ac probarint, nostrum est, qui Catholicò nomine gloriamur, eosdem inter Augustinianæ Bibliothecæ volumina reponere, & veluti postremam Ecclesiæ ab Augustino traditam hæreditatem religiosius colere, ac venerari. Hic tamen notandum est, codicem Operis Imperfecti à Vignierio editum pluribus mendis scaterere. Certè lib. 5. num. 53. ita legitur: *Nonnè cùm Angelus, vel homo aliquid vult, natura aliquid vult? Et Angelus, & homo natura sunt. Quis hoc dixerit? Si ergo natura sunt Angelus, & homo, profectò natura vult, quando canque vult Angelus &c.* Verùm apud Maximura Aquilejensem ita habetur: *Nunquid, Juliane, quando Angelus, aut homo aliquid vult, non natura eorum aliquid vult? Angelus, & homo natura non sunt? Quis hoc diciturus est, quia non sunt? Si ergo natura sunt Angelus, & homo, certum est, quia natura vult, quando Angelus vult &c.* Rursus ibidem legit Vignierius: *Veritas autem dicit, quandiu est voluntas ulla, natura non potest separari.* At Sanctus Agatho ita recitat: *Quandiu est voluntas ulla, à natura non potest separari.* Sed de his hæctenus. Etenim speramus, doctissimos Patres Sancti Germani à Pratis in novâ operum Augustinensium editione, quam Parisiis singulari studio, atque labore moluntur, memoratos Sancti Doctoris libros nitidiores emissuros. Gratias interim plurimas sapientissimi, atque eruditissimi Antilitis Suaresii industriae debemus, & ego quidem quàm maximas ago, quòd è Græcis codicibus Augustiniana illa testimonia omnium primus Republicæ Christianæ exhibens insulsam quorundam hæsitationem, quæ eosdem remorabatur, ne tam insigne, ac præclarum opus Augustino auctori deputarent, penitus profligavit, atque eximiam animi devotionem erga Magnum Ecclesiæ Doctorem ostendit. Idem autem in dissertatione priori scribit, se meditari exactiorem operum Sancti Augustini chronologiam. Ego quidem, quod ad libros contra Pelagianos editos pertinet, arbitror me id sedulò præstitisse. Quòd si in hoc mea me fallit opinio, idem opus diligentiori ille curâ retinet, nostramque Chronologiam non limâ poliat, sed ad incudem rarâ, ac singulari, quâ pollet eruditione, reformet.

CAPUT II.

Cassianus à Semipelagianismo infeliciter à nonnullis vindicatus. Massilienses Semipelagiani à quibusdam injustè excusati.

Nonnulli, quæ Sancti Augustini doctrina contra Pelagianos tradita plenè non probabatur, mediâ veluti viâ incidentes Semipelagianismum condidere. Horum Princeps fuit Cassianus Massiliensis cœnobii Abbas, & Presbyter, qui collatione XIII., ut ait Sanctus Prosper, *ad instrumentum inimicorum gratia Dei studuit talem proferre doctrinam.* Hinc factum est, ut Sanctus Gelasius Papa in Romanâ Synodo

do ob prava de divinâ gratiâ dogmata in illius Scriptoris opusculis contenta ejusdem libros omni prorsus auctoritate exutos inter apocryphorum quicquid proiecerit. Contrâ Cassiani librum Prosper singulari veluti certamine dimicavit in opere, quod contrâ Collatorem inscripsit, illius verò, ac cancellitarum, seu sectatorum mores, ingenium, consilia, insidiasque egregiè suis coloribus in præfatione, ac peroratione ejus voluminis depinxit, de quibus lib. 2. Hist. Pelag. cap. 10. disseruimus. Cassiodorus lib. de divinis Instit. cap. 29. ait: *Qui Cassianus tamen de libero arbitrio à Beato Prospero jure culpatus est, unde monemus, ut in rebus talibus excedentem sub cautela legere debeatis.* Certè Synodus Arausiana II. Cassiani sententias contrariis editis dogmatibus penitus proscripsit, ut ad oculum mox ostendam. Hinc coram Clemente VIII. olim quæsitum fuit ex professo, ut ajuat: *An doctrina molina conveniret cum damnatis sententiis Cassiani.* At quæ in illis sessionibus dicta sunt, post Alexandri VII. decretum proferre minimè licet. Hoc certò constat, utramque litigantium factionem palam admisisse, damnatas esse ab Ecclesiâ Cassiani opiniones de gratiâ divinæ auxiliis, nec id à quopiam in dubium revocatum.

At antè paucos annos editus est liber inscriptus *Santus Joannes Cassianus illustratus* auctore Joanne Baptista Guesnajo Aquis, cujus quidè voluminis errores alibi castigavimus, hoc verò loco patentissimum ejusdem signum referendum venit. Scriptor ille lib. 1. cap. 52. narrat, ortam fuisse Massiliæ Semipelagianorum hæresim, quos *nequissima secta Doctores* ibidem ignominie causâ vocat. Addit Cassianum contrâ eosdem acerrimè invectum: *Cassianus ergo, inquit, cum perturbata videret omnia, & jam propè ad desperationem adducta, quod reliquum fuit, Catholico populo, profligatisque ab hæresi civitatibus cavendum putavit.* Item: *Eò formidolosius superbissimorum adversariorum conscientiam plenam spei maximæ precelebatur, atque affligebat.* Imò scribit Cassianum eâ in concertatione cum Prospero copias junxisse: *Denique, ait, ipsa vobora Ecclesiæ Gallicanæ Prosper, & Hilarius, quibus cum Massiliæ fuit Cassiano tum forte consilium, & militiâ communis.* At cap. 64. quo prius volumen terminat, agens de libris Cassiani, quos contrâ Nestorium edidit, hæc habet: *Cum verò hanc venenosam hæresim nuper, idest suo tempore emeris, eamque incerti nominis, sed certi erroris esse dicit Cassianus, manifestè designat, non Pelagianos, sed ipsorum reliquias, aut Semipelagianos, quos idcirco Pelagianos cineres appellat.* Nunc, inquit, quod paulò austerius dicere cœpimus, exequemur, ut omnes sciant in Pelagianis cineribus ignes quærere te, & novis sacrilegiorum flatibus favillas veteres excitare. *Quæ mihi videntur idoneæ conjecturæ ad probandum, spectasse in primis Cassianum in hac contrâ Nestorianos disputatione, in tantis tenebris erroris, & insectiæ Semipelagianorum præferre clarissimum lumen, ac bonæ ejus voluntatis etiam primæ exordia in nostræ justificationis exordio divinæ gratiæ auxiliis adscribere.* Hæc ille pag. 220.

Hic Scriptor, cum Cassianum sibi illustrandum proposuisset, simulque an imadverteret, quantum nitoris amitteret, si cum Semipelagianis censeretur, lepidam illam de eodem fabulam (cur enim alio nomine utar?) concinnavit. Etenim lib. 1. cap. 39. num. 39. ingenuè concesserat, quòd Pelagianismi suscipio Cassiano obiecta *salutiferam illam in dies latius inclarescentem infuscavit lucem, ac nominis, quam neque captaret vir modestissimus, neque defenderet, ob-*

curavit auctoritatem. Quò ergo hæc à Cassiano tenebras repelleret, non modò inter Semipelagianos illum militasse negavit, verum etiam contrâ Semipelagianos strenuè depugnasse pronuntiavit, & quod mirabile est, Prospero, Hilarioque secum fœdere junctis. Hoc sanè ultimum sinè risu legi non potest; nemo enim non ignorat, Sanctum Prosperum collato veluti pede cum Cassiano pro Divi Augustini doctrinâ singulari certamine conflixisse in eo opere, quod contrâ Collatorem inscripsit, quia Cassiani collationes Pelagianis erroribus infectas impugnabat. Ille sanè post prologum palam protestatur, se scribere contrâ librum, *cujus prænotatio est de Protectione Dei, qui planè est titulus collationis XIII. Cassiani.* In sequentibus verò pravas ejusdem opiniones de divinâ gratiâ ad verbum recitat, ac nervosè confutat, hæc in fine subjungens: *Sufficienter, ut arbitror demonstratum est, reprehenses Sancti Augustini, & vana obiectare, & recta impugnare, & prava defendere, peremptoriumque armis inestimum bellum moventes divinis, atque humanis constitutionibus rebellare.* Ergo teste Prospero Cassianus reprehensor Sancti Augustini & vana obiectat, & recta impugnavit, ac Pelagianorum armis bellum civile apud Massiliam inter Catholicos confavit. Et tamen, si superis placet, Prospero, & Cassiano contrâ Semipelagianos, Guesnajo auctore, fuit consilium, ac militiâ communis. Commilitones publicat, quos dicere debuerat Antagonistas. Quæ tamen si credis, jam alter quoque tibi persuadebit Davidem, ac Goliath in arenam ad certandum uti commilitones descendisse. Quod verò addit, Semipelagianos dici à Cassiano *Pelagianos cineres*, Scriptoris illius sensum se non percepisse vel saltem dissimulasse, demonstrat; eo enim infami vocabulo Nestorianos, qui ex Pelagianis prodire, significat. Undè & Prosper hæresim Pelagianam matrem, Nestorianam verò filiam lepidè appellavit, quas eodem etiam sepulchro tumularas inscripto epitaphio irrisit, ut diximus in lib. 2. Hist. Pelag. cap. 9. Video eundem opponere: *Cassianum in libris de Incarnatione adversus Pelagianum quemdam Antiochenum Episcopum disputasse sicut & 6. & 7. lib. 6. capitibus & ex 31. capite libri ultimi manifestum est.* Hinc nullâ ratione Cassianum Pelagianis cineribus aspersum existimat. Memoriam hominis malo appellare, quam fidem, neque illum aded fraudolento animo isthæc literis consignasse puto, ut tot fragmenta Lectoribus consultò credenda obruderet. Lege utrumque caput ex libro 6. à te productum, videbis ex symbolo præcisè Antiocheno Nestorium à Cassiano erroris convictum, quòd ille Antiochenæ Ecclesiæ Presbyter fuerat, antequam renunciaretur Antistes C-P. Quare ubi Cassianus symbolum Antiochenum producit ad hæreticum redarguendum, fingis eundem contrâ necio quem Episcopum Antiochenum Pelagianum insurgere. Post exortam Pelagii hæresim federe Antiochiæ Alexander, Theodotus, & Joannes, quorum nullus Pelagianorum deliria secutus fuit. Theodotus contrâ Pelagianos Synodum celebravit; uti ex Mercatore diximus lib. 2. Hist. Pelag. cap. 4. Et licet hujus successor Joannes in Ephesinâ Synodo hæreticis patrocinari visus fuerit, eosdem tamen acriter insectatus est, de quo plura habes lib. eodem cap. 9. Ex quâ ergo officinâ Pelagianus hic tibi Antiochenorum Antistes procuditur? Hæc scribit Cassianus cap. 6. *Symbolum ergo, hæreticæ, cujus superius textum diximus, licet omnium Ecclesiarum sit (quia una omnium fides) peculiare tamen Antiochenæ urbis est, atque Ec-*

lesiæ,

eclesie, idest, illius, in qua tu editus, in qua instructus, in qua renatus es. Quibus designat Nestorium Germanicam in Euphratesia provincia natum, sed Antiochia sacris initiatum, unde Episcopus C. P. evasit, quod pluribus describit Theodoretus in Epistola ad Sporacium, & alibi. Sed neque cap. 31. Cassianus quicquam de illo Episcopo recitat, ibi enim Sanctum Joannem Chrysostomum eximie laudat, cujus auctoritatem Nestorio opponit.

Verum temporis jaeturam facio: compendio agam adversarii ipsius testimonio usus. Scribit in praefatione ad Lectorem de Cassiani in materia de gratia opinionibus, quod illas *sanctus Prosper JURE REFEL- LIT, ET ERRORIS GOARGUIT.* Fuit ergo, te hoc ipsum asseverante, Sanctus Prosper Cassiani hostis, atque expugnator. Ubi ergo, quam jaetas, Prosperi, ac Cassiani contra Semipelagianos militia communis? Addis lib. 2. cap. 12. num. 8. *Liquei Prosperum ab Augustini zelo incalcescente commotorem preliari stylo velitatum esse adversus Collatorem, & qua in deprehendendis, confutandisque ejus ERRORIBUS efficacissima praevalerat sagacitate &c.* Gravior, crede mihi, pugna fuit Cassianum inter & Prosperum; neque enim hic contra adversarium velites tantum emisit, sed universum triariorum robur eduxit, ac plena acie dimicavit. Si tamen non pugnam, sed velitationem certamen illud vocare mavis, Prosperi robur, ac Cassiani debilem aciem fatere, qui vel sola velitationis Prosperi impressione facta, non loco tantum motus, sed fusus, ac dissipatus nec pugnam repetere, nec vires restaurare unquam potuerit.

Tradit tamen Guesnajus, pacem Prosperum inter, ac Cassianum stabilitam, & quidem sequestro Leone Magno tum temporis Archidiacono. Etenim lib. 1. cap. 55. num. 8. & 9. scribit Sixtum Pontificem, cum exortis inter Bonifacium, & Aetium civilibus discordiis, itemque Litorio ab eodem Aetio dissidente, & huic ipsi & Albino graviter Valentiniano Augusto indignato, Romanum imperium passim a barbaris vastaretur, id consilii arripuisse, ut misso in Gallias Leone Archidiacono Apostolicae Sedis legato Duces discordes ad amicitiam revocaret, atque in Valentiniani gratiam reduceret. Addit cap. 56. Leonem legatum *plenissimis velis brevi Massiliam secundo cursu pervenisse, ac ad Cassianum veterem suum consiliarium, & amicum divertisse. Alerant, inquit num. 2. Cassiani delatores Hilarius, & Prosper, qui cum Leonem salutationis officia praestituri convenissent, & forte fortunam Cassianus quoque adesset, restatur Legatum egisse, ut mutuis colloquiis, & usu inter eos familiari congressos, discussis ulterò, citroque suspicionum tenebris vocaret in lucem, eosque pacis interpres suis commotionibus ita placaret, ac leniret, ut omnes constituta concordia, quam ipse cum omnibus haberet communem, sine querela discederent.* Nec irritam Leonis legationem fuisse, haec enim de illo affirmat num. 4. *Nec temere laudi ejus adscripseris, quod nefarii consilii, ac furoris sui poenitens Bonifacius reconciliata sibi placida Augusta cum Vandalis reditum in Hispaniam persuadere non posset, bello eos aggressus est, sed victus Roman venit anno 432.* Haec ille. Monui non semel praesertim lib. 2. Hist. Pelag. cap. 1. hunc Scriptorem ex fabulosis tantum conjecturis Cassiani vitam conscribatam edidisse, quibus non modo se ipsum, sed & quem laudare omni arte conatur, lectoribus deridendum exhibuit. Celebris Leonis Archidiaconi legatio contigit circa annum 439. Nam Sanctus Prosper in Chronico ad annum 440. ait: *Valentiniano*

Aug. V. & Anatolio Coss. Defuncto Xysto Episcopo quadraginta amplius diebus Romana Ecclesia sine Antistite fuit mirabili pace, atque patientia praesentiam Diaconi Leonis expectans, quem tunc inter Aetium, & Albinum amicitias redintegrantem Gallia detinebant. Postea. Igitur Leo Diaconus legatione publica accitus, & gaudenti patriae presentatus XXXXIII. Romana Ecclesia Episcopus ordinatur. Hic verò interrogatum velim Guesnajum, unde sciverit, Leone eo anno apud Massiliam existente, Cassianum adhuc in vivis fuisse, quem ante quadriennium mortem obiisse narrat Trithemius, & antea etiam defunctum Gennadius indicat? Quo auctore adeo constanter affirmat tum temporis Prosperum Massiliae procul a patria commoratum? erat enim Aquitanus. Illa igitur pax non Leonem sequestrum, sed Guesnajum architectum habuit. Imò Prosper cum non personam, sed vitia opinionum Cassiani insectaretur, nequaquam Cassiano conciliandus erat. Pacato animo noster Doctor strinxit in Collatorem stylum, & ad praelium descendit mente pacifica, nam cum proffigato hoste ex acie in castra reverteretur: *Nobis, inquit, Deo adjuvante sit studium quietà, modestaque patientia odiis dilectionem reddere:* In fine libri contra Collatorem.

Hunc quidem defensorem in Gallia Cassianus fortis est, sed & alterum in Hispania advocatum obtinuit. Joannes Mariana lib. de Mor. & Immort. cap. 6. haec scribit: *Videò, qua à Cassiano dicta sunt, omnia de gratia certè, & libero arbitrio à viris eruditissimis nostrae aetate defendi quasi pietati consona, neque deflexa à fidei regulà sancta.* Si Augustinus modò inter homines versaretur, profectò Cassiani forti invideret, quippe qui suam de praedestinatione sententiam uti *duram & divinam bonitate indignam* reprehendi animadverteret, Collatoris verò dogmata laudari tanquam non deflexa à fidei regulà sancta. Certum est, Felicem IV. scriptis ad Caesarium Arelatensem literis Semipelagianorum, ac Cassiani in primis errores Apostolicae sententiae condemnasse, eaque decreta fuisse in Synodo apud Arausicam anno 529. publicata. Canone tertio, & quarto damnatur, *qui invocatione humanam gratiam Dei dicit posse conferri, itemque qui, ut à peccato purgemur, voluntatem nostram Deum expectare contendit.* Illa planè docuerat Cassianus Collat. 13. cap. 13. dicens Deum quandoque à nostro libero arbitrio quosdam conatus bonae voluntatis vel exigere, vel expectare, *ne penitus dormienti, aut inerti otio dissolutio sua dona conferre videatur.* Et cap. 12. ait: *Expectat nos Dominus, ut misereatur nostri.* Canone V. damnatur, qui initium fidei, ipsumque credulitatis affectum, quo in Deum credimus, qui iustificat impium &c. *naturaliter nobis inesse dicit.* Cassiani error proferribitur dicentis cap. 11. *Sin verò gratia Dei semper inspirari bonae voluntatis principia dixerimus, quid de Zachaei fide, quid de illius in cruce Latronis pietate dicemus, qui desiderio suo vim quandam regnis caelestibus inferentes specialia vocationis monita praevenierunt.* Et cap. 14. ex modo loquendi Christi probat, fidem Cornelii Centurionis non fuisse ex gratiae dono, sed ex viribus liberi arbitrii: *Nullius enim, inquit, laudis esset, ac meriti, si id in eo Christus, quod ipse donaverat, praerulisset. Alioquin dixisset: Amen dico vobis, non dedi tantam fidem in Israel.* His contrarium definit laudata Synodus in fine: *Unde, inquit, manifestissime credendum est, quod & illius Latronis, quem Dominus ad paradisi patriam revocavit, & Cornelii Centurionis, ad quem Angelus Domini missus est,*

Et Zachari, qui ipsum Dominum suscipere meruit, illa tam admirabilis fides non fuit de natura, sed divine largitatis donum. Canone VI. damnat eum, qui sine gratiâ Dei credentibus, volentibus, desiderantibus &c. parentibus, querentibus, pulsantibus nobis misericordiam dicit conferri divinitus. Fuit celebre Cassiani effatum lib. 12. de Instit. Cœnobiorum cap. 14. ubi ait: Pronunciamus laborantibus tamen, ac desudantibus misericordiam Dei, gratiamque conferri &c. Dicimus enim secundam Salvatoris sententiam dari quidem petentibus, & aperiri pulsantibus, & à querentibus inveniri, sed petitionem, & inquisitionem, & pulsationem nostram non esse condignam, nisi misericordia Dei id, quod petimus, dederit, vel aperuerit, quod pulsamus, vel illud, quod querimus, fecerit inveniri. Præsto est namque occasione sibi tantummodo à nobis bonæ voluntatis oblata, ad hæc omnia conferenda. Ita petere, pulsare, querere occasiones à nobismet viribus liberi arbitrii oblatas nuncupat. Canone VII. nihil boni sine gratiâ fieri posse determinatur, quæ sententia etiam canone XXII. his verbis asseritur: Nemo habet de sua nisi mendacium, & peccatum. Contrarium plane docuerat Cassianus cap. 12. collationis citatæ: Nec enim, inquit, talem Deus hominem fecisse credendus est, qui nec velit unquam, nec possit bonum: alioquin nec liberum ei permisit arbitrium, si ei tantummodo malum ut velit, & possit, bonum verò à semetipso nec velle, nec posse concessit. Canone VIII. Si quis, inquit Patres, alios misericordiam, alios verò per liberum arbitrium (quod in omnibus, qui de prævaricatione primi hominis nati sunt, constat esse vitiatum) ad gratiam baptismi posse venire contendit, à rectâ fide probatur alienus. Damnatur hic famosum illud Cassiani effatum cap. 17. Deum aliorum esse Salvatorem, aliorum etiam susceptorem: In eo enim, inquit, quod prior adorat, & ignorantes nos, atque invitos attrahit ad salutem protector, atque Salvator noster est. In eo autem, quod annitentibus nobis opem ferre, refugientisque suscipere, ac munire conseruit, susceptor, ac refugium nominatur. Contrâ quam Collatoris distinctionem pluribus invenitur Sanctus Prosper. Post hoc verò octo canones, quibus diversi Semipelagianorum errores configuntur, plurimæ sententiæ ad verbum ex Sancti Augustini libris excerptæ adjunguntur, de quibus in Historiâ Pelagianâ disserimus: sufficere hic illa tantum adduxisse, quibus Cassiani doctrina palam damnata esse intelligatur, ut jam penitus falsum sit, quod Mariana ex aliorum fortè sententiâ dixit, Cassiani dogmata de gratiâ, & libero arbitrio non esse deflexa à fidei regulâ sanctâ: sunt enim citrà ullam dubitationem hæretica post Arausiana decreta.

Sed Massilienses quoque Semipelagiani Joannis Cassiani, qui Massiliæ confederat, discipuli, ac sectatores egregium advocatum sortiti sunt Rodericum de Arriagâ, qui eisdem ex ignorantia invincibili in errores lapsos asseruit, cuius verba præcedere debet testimonium Sancti Prosperi de Massiliensibus iisdem loquentis, quod Recentior ille præposterâ pronis explanatione interpretatur. Hæc Aquitanus Doctor, ad suum Augustinum scripsit: Illud etiam qualiter diluatur, quasumus patienter insipientiam nostram ferendo demonstras, quod retractatis priorum de hac re opinionibus, penè omnium par invenitur, & una sententia, quâ propositum, & prædestinationem Dei secundum præscientiam receperunt. Arriaga tomo 1. in 1. partem disp. 36. num. 11. hocce scholion laudatis Prosperi verbis affigit: Nominò priorum, & antiquiorum, de quibus Prosper, non intelligi Sanctos Pa-

tres, sed Massilienses aliquos Episcopos, & viros moribus, & pietate insignes invincibiliter tamen, ut puto de multis, Semipelagianos. Quot verba, tot errata. In primis falsum est, nomine priorum non intelligi Sanctos Patres, quod ipsemet Annatus irridens disp. 4. defenf. scient. med. num. 80. exclamavit: Appellanda est adversarii fides, qui quod Prosper Catholicis scriptoribus attribuit, dictum putat de Semipelagianis. Perspicua sunt Prosperi verba. Semipelagiani suas opiniones, teste Prospero, vetustate defendebant, dictitantes Augustinum nova docere, ac Patribus inaudita. Hoc pacto Prosperi dictum intellexit Augustinus lib. de Prædest. SS. cap. 14. inquit: Si huius ergo sententiæ defensionem ex divinorum eloquiorum nos præcedentibus Catholicis tractatoribus promerem, profecto hi fratres, pro quibus nunc agimus, acquiescerent, hoc enim significasti literis vestris. Alterum Arriagæ erratum capitale est, dum suos hocce Massilienses Episcopos excusare conatus, eos invincibiliter Semipelagianos finxit. Clara ac perspicua sunt Prosperi verba in laudatâ Epistolâ: Obstinatorem suam vetustate defendunt. Cùm Massiliæ lites de divini gratiâ, ac libero arbitrio inerudescerent, nonnullis Augustino, pluribus Cassiano faventibus, allatus est Massiliam liber Sancti Doctoris de Correctione, & Gratiâ. Tunc putavimus, inquit Prosper, omnes querelas resistentium sopiendas, quia à universis questionibus, de quibus consulenda erat Sanctitas tua, tam plene illic, absoluteque responsum est, quasi hoc specialiter studueris, ut quæ apud nos erant turbata, componeres. Porro hoc libro recensito sicuti Augustiniani longè, ut idem ait intelligentiores evalesse, ita qui persuasioni suæ impediabantur obscuro, aversioris, quam fuerant, recesserunt. Cùm verò ex Augustini doctrinâ illoz errorum Prosper, ac collega vellicarent, obstinationem suam vetustate defendebant. Addit: Eo postmodò, pernicia tota descendit. Itane qui illatâ ex Augustini libro plurimâ luce oculos obstinatissimè claudunt, ne videant, qui obstinati, & perversi in opinionibus suis perdurant, qui Prosperi, atque Hilarii disputationes audiunt, invincibiliter verum ignorasse dicentur? Audi Prosperum hæc ad Augustinum scribentem: Cùm contrâ eos scripta beati rudinis tua validissimis, & innumeris testimoniis divinarum scripturarum instructa proferimus, ac secundum formam disputationum tuarum aliquid etiam ipsi, quo concludantur, adstruimus, obstinationem suam vetustate defendunt. Et hæc tot disputationibus instructos, tot Augustini libris edoctos invincibili ignorantia laborasse autumabis? Semipelagianos bona ingenia dixit Augustinus cap. 20. de Prædest. SS. nec despicienda ingenia. Prosper initio libri contrâ Collatorem. Fuere viri doctissimi, & sapientissimi Cassianus, Hilarius, Faustus, Vincentius Lerinensis, aliique, ut in Pelagianâ Historiâ dictum est. Et hæc quidem in unâ Prosperi periodo explicandâ Arriagæ errata sunt. Franciscus Oviedo 1. 2. tract. 9. cont. 1. pun. 4. num. 76. illa verba Prosperi, retractatis priorum de hac re opinionibus ita interpretatur: Quibus verbis, ait, asserit Prosper, jam plures ex Massiliensibus priores opiniones retractasse. Non ita est: scribit Prosper, retractatis, hoc est, relectis, seu recensitis Patrum opinionibus, unam ex Semipelagianorum opinionem omnium sententiam repertam, nempe prædestinationem præscientiâ dirigi. Profecto dixisset Prosper: Retractatis prioribus de hac re opinionibus, si ut perperam Oviedo intellexit, Massilienses priores opiniones retractassent. Verùm Retractatis, inquit, priorum de hac re opinionibus, neque enim illi

majorum suorum Semipelagianorum opiniones retractare poterant, cum eo tantum tempore Semipelagiani in Galliis primitus apparuerint. Imò si verbum illud ita accipiendum esset, quasi Massilienses prioris opinionis palinodiam cecinissent, non asseruisset Prosper, *jam plures ex Massiliensibus*, ut perperam Orviedus accepit, sed omnes priores opiniones retractasse, nam aperte ait: *Retractatis priorum de hac re opinionibus, penè omnium par invenitur, & una sententia, quæ propositum, & prædestinationem Dei secundum præscientiam receperunt.*

CAPUT III.

Faustus alter Semi-Pelagianorum Princeps defenditur à Recentioribus; Sancti Patres Fausti damnatores ab eisdem improbat, & hæreseos falsò accusati.

SEMIPELAGIANÆ REIPUBLICÆ principatum post Cassianum tenuit Faustus ex Abbate Lerinens Rejenfis Episcopus, de quo plura in Pelagianâ Historiâ. At Recentiores, qui pro Origene Pelagianâ erroris Principe, ita illum dixit Hieronymus, apologias cudere ausi sunt, Faustum etiam Semipelagianorum antesignanum ut ait Petavius tomo 1. Dogmatum Theol. lib. 9. cap. 2. *Semipelagianorum Coryphæum*, ut illum nuncupavit Baronius tomo 6. ad annum 490. totis viribus defendere conati sunt. Jacobus Sirmondus de Ecclesiasticâ antiquitate benemeritus effectâ ætate sociorum litigiis sese immiscens pro Fausto in Historiâ Prædestinationianâ apologiam satis prolixam concinnavit, hæc statim cap. 3. præfatus: *Admonet hoc loco studium veritatis, amorque innocentie, ut Fausti Rejenfis vicem doleamus, sanctoque, & clari nominis Antistiti reverentiam, quæ fas est, deprecemur &c. Faustum hunc, inquam, quis æquo animo ferat, librorum nunc istorum nomine, quod Prædestinationum in his errores ex Synodi sententiâ refellerit, vexari passim à multis, traducique tanquam hæreticum? Idque auctore, quod dissimulare non possunt, ac duce Joanne Maxentio Scythâ Monacho ex eorum numero, qui Eutychis hæresim clam foventes Synodum Chalcedonensem adversus Hormisdam, ejusque Legatos occultis artibus impetebant. Doluit quoque Sirmondi sodalem Ludovicum Cellotium, altera meritum modò Faustum ab adversariis vexari: Lib. 2. Hist. Gotteschalei cap. 4. §. unico, ubi Joannes Maxentius Eutychianus, & Monachorum Eutychianorum Patronus ignominie causâ dicitur. Quid de Fausti doctrinâ, & sanctitate dicendum sit in Historiâ Pelagianâ nobis descriptâ abundè patet; neque enim ex morum integritate doctrinæ veritas adstruitur, neque ex doctrinæ erroribus morum sanctitas vexanda est, in quo plerique excessere. Sirmondus veritate cogente fatetur, quod Faustus circa initium fidei, & alia plus aliquanto tribuere, visus est, quàm par erat. Noluit dicere, tribuisse, sed visum tribuere, cum tamen id sole clarius sit, additque ita illum sapuisse, quando ita loqui fas fuit. Quod sanè verissimum puto. Nimio tamen bonus ille senex ergà suum Faustum studio abreptus Sanctorum Patrum, & antiquorum testimonia, quibus Fausti auctoritas penitus deprimitur, partim negat, partim arguit, ut pluribus hominis apologia nobis hic rejicienda sit. Ut verò Petrus Halloix supra dejecta Patrum capita suum Origenei Pelagianæ erroris Principem appollere tentavit, ac Synodum V. mille disteriis impetuit; ita etiam Sir-*

mondus Semipelagianorum Principem Faustum propugnans Patrum judicia explosit, ac Præsulum sanctissimorum Synodum in suspensionem hæreseos vocare non dubitavit.

Itaque ille in primis Joannem Maxentium carpit, vocans eundem *hominem amentem*, ejusdem in Faustum objectiones fallaces. At non hoc fuit sapientissimorum de Maxentio judicium. Sanctus Fulgentius initio libri 1. de Veritate prædestinationis, & gratiæ ita Joannem Maxentium, ejusque syncellitam Venerium alloquitur: *Deo gratias ago, Sancti fratres Joannes Presbyter, & Veneri Diacone, ejus ope tales estis, ut pro gratiâ, quâ salvamur, magno spiritu, & fervore certetis.* Et Synodus sanctorum Episcoporum pro fidei defensione apud Sardiniam exultantium ejusdem Maxentii, ac sociorum fidem commendavit. Cardinalis Bellarminus in libro de Script. Eccl. ad annum 520. ait: *Joannes Maxentius Faustum, & Pelagianos egregiè refellit ex libris S. Augustini.* Veniat huic suppar Cardinalis Baronius, qui tomo 6. ad annum 490. hæc scripsit: *Quinam autem colligantur ex Fausti duobus libris illis errores scripti S. Augustini, & sententiæ Catholicae adversantes, tu vide illos collectos à Maxentio in responsione ad Hormisdam Pontificem, ubi in pluribus Faustus declaratur hæreticus.* At clamat Sirmondus: *Maxentii porò in Faustum objectiones fallaces, & minime sincere multorum judicio habitas esse quis nescit? Quinam sint isti multi, non insinuat, certè illorum multorum judicio insignes illi purpurati non steterè. Multos dixit, qui nec pauci fuere, sed vix unus, & alter. Audiat Sirmondus summos sive Societatis Theologos, quibus, ubi de Theologicâ re disputatio sit, & ipse summus historicus assurgat. Franciscus Suarez proleg. 5. de Grat. cap. 5. §. De Fausto, hæc scribit: *Maximè verò contrà illos libros Fausti inrebitur Joannes Maxentius in responsione ad epistolam Hormisdæ Papa ad Possessorem sub finem, ubi assumit onus probandi illos libros esse hæreticos, idque latè ostendit eo serè modo, quo nos statim idem prælabimus.* Magnus vir in Fausto oppugnando Maxentii vestigiis inhæsit. Gabriel Valquez & ipse pro Maxentio testimonium dicit 1. 2. disp. 199. cap. 3. *Sententiæ Petri, & Joannis Maxentii tam in materiâ de gratiâ, & libero arbitrio, quàm in damnandis libris Fausti magni momenti esse debet.* Sed haud opus habet Maxentius ullo suffragio, neque enim ipse inibi argumenta quædam contrà Faustum effingit, undè minds sincere, & fallaces ejusdem contrà Faustum objectiones dici possint, sed per antithesim testimonia Sancti Augustini, & Fausti hinc indè producit, *ut cum in brevi, inquit Maxentius, collata ad invicem com. varia sibi reperita fuerint, evidenter clareat libros Fausti esse hæreticos.* Qui verò Faustum eadem cum Augustino docuisse contenderet, procul hinc Anticyras ablegandus esset. Sed non unus, neque primus Fausti libros Maxentius damnavit, nam superiori sæculo, ut dicemus, Sanctus Gelasius Papa eosdem proferipserat, & Synodus Africanorum Patrum apud Sardiniam in Epistolâ ad eundem Maxentium Archimandritam, quam primus ipse Sirmondus, nondum apologiam pro Fausto meditatus, in lucem emisit, pronuntiavit memorati Fausti commenta veritati contraria, Catholicae fidei penitus inimica. Cap. 18.*

Quid hic ageret eruditus apologistæ? quò evadet quem clypeum Africano telo objicit? Illæ Synodi censuram nè pili quidem fecit, hæc ipsa vociferatus: *Difficile non erat, ab Afris id sperare, apud quos nata, ut dictum est, Prædestinationum hæresis in multorum*

alibet